

≡ WSTĘP ≡

Szanowne Czytelniczki, Szanowni Czytelnicy!

Zapraszamy do lektury kolejnego tomu czasopisma „The Polish Journal of the Arts and Culture. New Series”, które w swym założeniu jest nośnikiem rozważań nad szeroko rozumianą kulturą. Jej złożoność odzwierciedlają refleksje zaprezentowane na łamach niniejszego tomu, czerpiące z dorobku wielu dziedzin naukowych, w tym: badań nad sztuką, religioznawstwa, archeologii, filozofii, studiów nad tańcem oraz wielu innych. Takie ujęcie zjawiska kultury umożliwia budowanie wielowątkowej, barwnej opowieści o samym Człowieku z uwzględnieniem wszelkich przejawów jego działalności. Zachęcamy Państwa do zapoznania się ze wszystkimi tekstami!

Tom został podzielony na dwie części. W pierwszej z nich zebrano artykuły bardziej rozbudowane, kompleksowo omawiające wybrane zagadnienia z różnych dziedzin. Druga obejmuje krótsze teksty, związane z szeroko pojętą działalnością kulturową. Można tu zatem znaleźć sprawozdania z konferencji czy badań oraz recenzje książek.

Artykułem otwierającym pierwszą część tomu jest szkic zatytułowany *Studia anatomiczne jako temat i wyzwanie w sztuce. Historyczny zarys ilustracji anatomicznych i współczesne nawiązania* autorstwa Beaty Bigaj-Zwonek. Badaczka omawia w nim ilustracje podręczników do anatomii z perspektywy historycznej oraz analizuje fizyczność ludzką jako źródła inspiracji artystów. Ponadto wskazuje na specyficzną relację między anatomią człowieka a jego działalnością performatywną, uzupełniając ją licznymi przykładami i pokazując tym samym, jak inspirujące może być ciało ludzkie. Dzięki przyjętej w swoim tekście perspektywie historycznej badaczka udowadnia, jak rozwój nauki oraz nowych technik wizualnych wpłynął na prezentację ilustracji anatomicznych.

Kolejnym tekstem jest *Tibetan Buddhist masters between two lives: a closer look at the genre of bar do'i rnam thar using the example of the Seventh Karma pa, Chos grags rgya mtsho (1454–1506)*, w którym Dominik Dell analizuje opis doświadczenia stanu pośredniego między kolejnymi inkarnacjami mistrzów buddyizmu tybetańskiego. Dell poddaje krytyce nieprzetłumaczone dotąd fragmenty historii Siódmego Karmapy, skupiając się na momencie

przejścia z szóstego do siódmego wcielenia oraz dodatkowo nawiązując do innych inkarnacji.

Następny autor, Krzysztof Hliniak, przenosi Czytelnika w zupełnie inny zakątek kultury. W tekście zatytułowanym *Mimesis a duende. Proces kreacji flamenco w świetle koncepcji naśladownictwa w starożytnej estetyce greckiej* przyjął sobie za cel udzielenie odpowiedzi na pytanie, na czym polega fenomen tego gatunku tańca w jego najróżniejszych odmianach. Swoją analizę opiera na greckiej koncepcji *mimesis* oraz *duende*, co można opisać za autorem tekstu jako ducha flamenco. Autor przybliży twórców oraz formy i style, wskazując przy tym na społeczny charakter tego tańca.

Czwartym artykułem tego tomu jest tekst autorstwa Wojciecha Kosiora. *Przygody demona Asmodeusza i króla Salomona według Talmudu babilońskiego (Gittin 68a–b). Przekład i komentarz z perspektywy projektu Elyonim veTachtonim* to studium opowieści o perypetiach tytułowego króla Salomona, który chce zbudować świątynię jerozolimską, natomiast demon Asmodeusz ma pomóc mu w tym przedsięwzięciu. Kluczowym elementem historii jest cena, jaką władca musi zapłacić z tę pomoc. Kosior dokonuje analizy tego przykładu w oparciu o kategorie zoperacjonalizowane w wyniku realizacji projektu z zakresu humanistyki cyfrowej, *Elyonim veTachtonim*.

Pierwszą część niniejszego tomu zamyka tekst Izabeli Poręby. Autorka w artykule *Przejście od klimatu przemocy do przemocy konkretnej. Kategoria rewolucji w filozofii Frantza Fanona* skupia się na postaci tytułowego francuskiego lekarza psychiatry i jego ruchu rewolucyjnego. Ponadto wskazuje kontynuatorów tej myśli Poręba dokonuje analizy procesu dekolonizacji i koncepcji „podzielonego świata” w oparciu o *Wyklęty lud ziemi* Fanona, którego myśl stanowi istotny wkład w studia postkolonialne. Poręba omawia kwestię etyki w czasie rebelii, odpowiedzialności za wykroczenia dokonywane przez rewolucjonistów oraz przebieg i przewidywane skutki dekolonizacji krajów afrykańskich.

Druga część rozpoczyna się recenzją książki Richarda Gombricha *Buddhism and Pali*, której przygląda się Joanna Gruszewska (*In what language did the Buddha preach? Review of Richard Gombrich's Buddhism and Pali, Mud Pie Slices 2018*). Autorka zwraca uwagę na zrozumiały i przystępny sposób, w jaki Gombrich pisze o języku pali. W jej przekonaniu książka może być przydatna zarówno dla osób, które dopiero rozpoczynają naukę tego języka, jak i dla tych, którzy zajmują się uczeniem innych, ponieważ badacz podpowiada sposoby, jak przekazywać innym tę specyficzną wiedzę.

Kolejnym tekstem w tej części jest raport z badań archeologicznych przeprowadzonych w Gwatemali przez zespół badawczy w składzie: Magdalena Krzemień, Bernard Hermes, Jakub Maciejewski, Małgorzata Mileszczyk i Mateusz Popek (*Wyniki I i II sezonu badań archeologicznych w jeziorze Petén Itzá, Gwatemala*). Podwodne badania archeologiczne prowadzone przez polsko-gwatemalską grupę badaczy mają na celu zbadanie zarówno działalności rytualnej prekolumbijskich Majów Itzá, jak również ich działalność militarną podczas podboju hiszpańskiego. Ponadto projekt ma na celu promocję archeologii podwodnej oraz zwrócenie uwagi na dziedzictwo kulturowe lokalnej społeczności.

Następny szkic to sprawozdanie Marka Moronia z udziału w *XV Muslim International Forum (Comments and remarks on the XV Muslim International Forum)*. Autor podzielił je na cztery części. Pierwsza z nich zawiera krótki opis islamu europejskiego z perspektywy historycznej, natomiast kolejne stanowią omówienie tytułowego wydarzenia. Moroń zwraca uwagę na główne przesłanie Forum, którym był dialog międzyreligijny w postsekularnym świecie, a następnie przybliży rozumienie niektórych z jego elementów. Autor podkreśla, że nieprzypadkowo wybrano właśnie taki motyw przewodni, ponieważ punktem wyjścia do debaty było spotkanie Głowy Kościoła Katolickiego, Papieża Franciszka z Ahmedem Mohamedem Ahmed El-Tayebem, Wielkim Imamem Uniwersytetu Al-Azhar oraz podpisanie 4 lutego 2019 tzw. deklaracji Abu Dhabi (*Document on Human Fraternity for World Peace and Living Together*). W dalszych częściach swojego sprawozdania Moroń przybliży wystąpienia poszczególnych prelegentów.

Ostatni tekst zamykający cały tom to recenzja książki napisana przez Paulinę Tenderę (*Recenzja książki: Sylwia Góra, Ewa Kierska. Malarka melancholii, Universitas, Kraków 2020, ss. 248*). Na samym początku autorka przybliży postać Ewy Kierskiej, absolwentki wydziału malarstwa Akademii Sztuk Pięknych w Krakowie, aby potem skupić się na jej stylu malarskim. Następnie przechodzi do dyskusji z Sylwią Górą, autorką książki o Kierskiej, w której podkreśla tytułowy melancholijny charakter twórczości artystki.

Życzymy Państwu przyjemnej lektury!

Redaktorki tomu

